

REGERINGEN

Utbildningsdepartementet

Kopia till:
Verksstaben
Ekonomi
Statsbidrag
Registratur

Regeringsbeslut

I:8

2011-12-15

U2011/7077/GV

Statens skolverk
106 20 Stockholm

<i>Skolverket</i>
Dnr 61-2011:1326
2011-12-22
Beslutsdatum
riandläggare

Uppdrag om den nya gymnasiesärskolan

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statens skolverk att, i avvaktan på riksdagens ställningstagande till regeringens förslag i propositionen En gymnasiesärskola med hög kvalitet (prop. 2011/12:50), i det följande benämnd gymnasiesärskolepropositionen, förbereda de förändringar av gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna som föreslås i propositionen. Som inriktning för uppdraget gäller det som regeringen har anfört i gymnasiesärskolepropositionen.

Regeringen uppdrar även åt Skolverket att i enlighet med 2 kap. 11 § förordningen om vuxenutbildning (2011:1108) meddela föreskrifter om en ny kursplan för särskild utbildning för vuxna.

1. Ämnesplaner och ämnesområdesplaner

1 a. Skolverket ska förbereda föreskrifter om ämnesplaner för samtliga ämnen som får finnas i gymnasiesärskolan och om kunskapskrav för betygsstegen A, C och E. Ämnesplanerna ska följa samma struktur som ämnesplanerna i gymnasieskolan. Ämnesplanerna ska innehålla en eller flera kurser. Även nya kurser som Skolverket ska besluta om efter kvalitetssäkring ska inordnas i strukturen. Ämnesplanerna ska kunna tillämpas också inom särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå.

Vidare ska Skolverket förbereda föreskrifter om ämnesområdesplaner för samtliga ämnesområden som får finnas i gymnasiesärskolan. För varje ämnesområde ska det finnas två kravnivåer, en för grundläggande kunskaper och en för fördjupade kunskaper.

1 b. Skolverket ska ta fram material som stöd för arbetet med bedömning och, när det är aktuellt, betygssättning av kurserna, ämnesområdena och gymnasiesärskolearbetet inom gymnasiesärskolan.

2. Programgemensamma ämnen

Skolverket ska för varje nationellt program i gymnasiesärskolan föreslå vilka ämnen som ska vara gemensamma för respektive program. För att ge möjlighet till flexibel utformning av programfördjupning lokalt, bör omfånget av de programgemensamma ämnena inte vara alltför omfattande. Omfattningen ska dock vara tillräcklig för att ge programmet en kärna och en identitet.

3. Nationella inriktningar

Skolverket ska föreslå vilka nationella inriktningar som ska finnas för respektive program i gymnasiesärskolan och vilka kurser som ska ingå i respektive inriktning. Varje inriktning ska omfatta minst 300 gymnasiesärskolepoäng och ha en tydlig egen identitet inom programmet. Skolverket ska i arbetet beakta att skolformen omfattar betydligt färre elever än gymnasieskolan och att det ska finnas rimliga förutsättningar för kommunerna att erbjuda ett allsidigt urval av utbildningar.

Förslagen på nationella inriktningar ska utformas efter samråd med representanter för arbetsmarknadens parter. I detta arbete ska Skolverket inte enbart utgå från hur arbetsmarknaden för personer med utvecklingsstörning ser ut i dag, utan även göra en analys av möjliga framtida arbetstillfällen för målgruppen. Skolverket ska vidare föreslå vilka inriktningar som det är rimligt att eleverna kan få börja studera redan i årskurs 1 i gymnasiesärskolan.

4. Programfördjupning

Skolverket ska förbereda föreskrifter om de ämnen och kurser som ska kunna ingå som programfördjupning på respektive program i gymnasiesärskolan.

De karaktärsämnen som erbjuds bör svara mot aktuella och möjliga framtida arbetstillfällen för personer med utvecklingsstörning i privat och offentlig sektor. Inom programfördjupningen bör det vidare vara möjligt att erbjuda kurser som stöder eleverna att utifrån sina egna förutsättningar uppnå en så hög grad av självständighet som möjligt.

Programfördjupningen ska utformas efter samråd med arbetsmarknadens parter och ge goda möjligheter för skolhuvudmännen att välja inom ett brett utbud av nationella kurser på det sätt som huvudmannen finner lämpligt.

5. Programmål

Skolverket ska föreslå programmål för respektive nationellt program i gymnasiesärskolan. Programmålen ska ligga till grund för planeringen av utbildningen på respektive program. Inriktningar och särskilda varianter ska kunna kopplas till programmålen. Målen ska vidare vara så tydliga att

de kan förstås av elever och föräldrar samt arbetsgivare och andra avnämare. De måste samtidigt medge en viss flexibilitet som möjliggör olika typer av inriktningar, särskilda varianter och programfördjupning. I programmålen ska ingå mål för gymnasiesärskolearbetet.

Förslagen på program mål ska utformas efter samråd med arbetsmarknadens parter. Vidare ska förslagen på program mål för samtliga program utformas så att en bedömning av vilken nivå inom den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (EQF) genomgången gymnasiesärskola motsvarar är möjlig. När det gäller denna del av uppdraget ska Skolverket särskilt samråda med Myndigheten för yrkeshögskolan.

6. Individuellt val

Skolverket ska föreslå vilka kurser som alltid ska erbjudas som individuellt val i gymnasiesärskolan. Det kan t.ex. handla om kurser som stöder eleverna att utifrån sina egna förutsättningar uppnå en så hög grad av självständighet som möjligt.

7. Gymnasiesärskolebevis

Skolverket ska föreslå hur gymnasiesärskolebevisen ska utformas i gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå.

8. Ny läroplan för gymnasiesärskolan

Skolverket ska föreslå en ny läroplan för gymnasiesärskolan. Förslaget ska vara anpassat till den nya skollagen (2010:800) och förslagen i gymnasiesärskolepropositionen. Myndigheten ska i lämpliga delar anpassa förslaget till den nya läroplanen för gymnasieskolan som beslutades i september 2011.

9. Samverkan med arbetsmarknaden på nationell nivå

Skolverket ska föreslå hur samverkan med arbetslivet när det gäller de nationella programmen i gymnasiesärskolan kan integreras i de nationella programråden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan.

10. Analys av vilka program som är jämförbara i kostnadshänseende

Skolverket ska undersöka vilka förutsättningar det finns för att den s.k. riksprislistan för gymnasiesärskolan ska kunna delas upp i kategorier av nationella program.

11. Implementering

Skolverket ska, under förutsättning av riksdagens beslut om gymnasiesärskolepropositionen, genomföra gymnasiesärskolereformen.

12. Kursplan för särskild utbildning för vuxna

Skolverket ska i enlighet med 2 kap. 11 § förordningen om vuxenutbildning (2011:1108) meddela föreskrifter om en kursplan för digital kompetens för särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå.

Genomförande och redovisning av uppdraget

Skolverket ska utöver det som framgår ovan samråda med de nationella programråden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. Skolverket ska vidare samråda med företrädare för andra berörda myndigheter som t.ex. Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Myndigheten för yrkeshögskolan, Myndigheten för handikappolitisk samordning och Arbetsförmedlingen samt med kommuner och organisationer, däribland Sveriges Kommuner och Landsting, ämnesföreträdare och funktionshindersorganisationer.

Skolverket ska fortlöpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om arbetet.

Förslag när det gäller delarna 2, 3, 5 och 6 ska redovisas senast den 9 maj 2012. Av redovisningen ska framgå de centrala ställningstaganden som verket har gjort och de viktigaste motiven och utgångspunkterna för dessa.

Delarna 1 a och 4 ska redovisas senast den 1 februari 2013. Del 1 b behöver inte redovisas. Redovisningarna ska innehålla en beskrivning av hur arbetet har bedrivits, vilka överväganden som har gjorts och vilka synpunkter på arbetet som Skolverket har fått. Förslag på ämnesplaner och ämnesområdesplaner samt vilka kurser som Skolverket avser att föreskriva som programfördjupning ska dock finnas tillgängliga senast den 3 september 2012 för skolhuvudmännens planering och för att det ska finnas förutsättningar att bedöma behovet av särskilda varianter och riksrekryterande utbildningar och av motsvarande utbildningar i fristående skolor.

Kursplanen för digital kompetens för särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå, del 12, ska finnas tillgänglig senast den 1 oktober 2012.

Delarna 7, 9 och 10 ska redovisas senast den 8 oktober 2012. Förslag i fråga om del 8 ska redovisas senast den 2 april 2013. Del 11 ska redovisas senast den 1 oktober 2013. Redovisningarna ska innehålla en beskrivning av hur arbetet har bedrivits, vilka överväganden som har gjorts och vilka synpunkter på arbetet som Skolverket har fått.

För uppdragets genomförande får Skolverket under 2012 använda högst 15 000 000 kronor av det på statsbudgeten under utgiftsområde 16 för 2012 uppförda anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*, anslagsposten 9, under förutsättning att riksdagen

beslutar i enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utgiftsområde 16). Regeringen beräknar att 5 000 000 kronor får användas för samma ändamål 2013.

Ärendet

Gymnasiesärskolepropositionen

Regeringen överlämnade i december 2011 propositionen En gymnasiesärskola med hög kvalitet till riksdagen. I propositionen föreslås två nya kapitel om gymnasiesärskolan i skollagen och ändringar i skollagens bestämmelser om bl.a. särskild utbildning för vuxna. I propositionen redovisas även regeringens bedömningar om delar av den kommande förordningsregleringen på området.

Förslaget innebär att bestämmelserna för gymnasiesärskolan i stora delar anpassas till bestämmelserna för den reformerade gymnasieskolan. Gymnasiesärskolan ska karakteriseras av stor flexibilitet för både elever och huvudmän. Samarbetet mellan gymnasiesärskolan och arbetslivet ska stärkas. Det ska finnas nio nationella program och utbildningarna ska kvalitetssäkras på nationell nivå. De nationella programmen ska kunna ha nationella inriktningar eller kunna utformas som särskilda varianter.

En poängplan ska ersätta timplanen för gymnasiesärskolans nationella program och ett ämne ska kunna bestå av flera kurser där betyg sätts efter avslutad kurs. Inom de nationella programmen ska det finnas gymnasiesärskolegemensamma ämnen, programgemensamma ämnen, ämnen gemensamma för respektive inriktning, programfördjupning och individuellt val. Eleverna ska också genomföra ett gymnasiesärskolearbete. Även inom särskild utbildning för vuxna ska det införas gymnasiesärskolearbete, ämnesplaner och gymnasiesärskolepoäng.

Det ska fortfarande finnas individuella program i gymnasiesärskolan, men indelningen i yrkes- och verksamhetsträning tas bort. De individuella programmen ska bestå av ämnesområden. För varje ämnesområde ska det finnas en ämnesområdesplan med två kravnivåer, en för grundläggande och en för fördjupade kunskaper.

Efter avslutad utbildning ska eleverna i gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna få en utökad dokumentation av sina studier i form av ett gymnasiesärskolebevis.

Vidare ska eleverna som tillhör gymnasiesärskolans målgrupp få ökade möjligheter att välja utbildningsvägar. Samtidigt skärps kontrollen av målgruppsstillhörigheten.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2012. Huvuddelen av bestämmelserna ska börja tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2013.

EQF – European Qualifications Framework

I budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1) aviserade regeringen sin avsikt att genomföra den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande, European Qualifications Framework (EQF). Alla kvalifikationer, t.ex. examensbevis, inom det offentliga utbildningsväsendet ska enligt vad som anges i budgetpropositionen inordnas i ett nationellt ramverk för kvalifikationer. Detta nationella ramverk kommer i sin tur att relateras till EQF. Från och med 2012 ska enligt planen alla examensbevis innehålla en hänvisning till vilken EQF-nivå kvalifikationen motsvarar. Enligt rekommendationen om EQF ska nivån bestämmas utifrån en sammanvägning av de läranderesultat (learning outcomes), dvs. kunskaper, färdigheter och kompetenser, som krävs för att en person ska erhålla en viss kvalifikation. Enligt rekommendationen ska alla medlemsländer utse en nationell samordningspunkt med uppgift att stödja och, tillsammans med andra berörda nationella myndigheter, styra kopplingen mellan det nationella kvalifikationssystemet och EQF i syfte att främja kopplingens kvalitet och tydlighet. I Sverige har Myndigheten för yrkeshögskolan utsetts till nationell samordningspunkt.

Skälen för regeringens beslut

För att reformeringen av gymnasiesärskolan ska kunna genomföras som tänkt måste nödvändiga bestämmelser utformas i god tid innan det nya regelverket ska börja tillämpas så att det finns goda planeringsförutsättningar för huvudmännen. Mål, förutsättningar och inriktningar måste vara väl kända för att ett antal beslut på myndighetsnivå, kommunnivå och andra nivåer ska kunna fattas i god tid före höstterminen 2013. Regeringen bedömer därför i gymnasiesärskolepropositionen att Skolverket bör få i uppdrag att förbereda de förändringar som föreslås i propositionen.

Regeringen anser att ett omsorgsfullt genomförande av gymnasiesärskolereformen är av yttersta vikt.

På regeringens vägnar

Jan Björklund

Carolina Östgren

Kopia till

Finansdepartementet/BA, KE
Riksdagen, utbildningsutskottet
Statens skolinspektion
Specialpedagogiska skolmyndigheten
Myndigheten för yrkeshögskolan
Myndigheten för handikappolitisk samordning
Arbetsförmedlingen
Friskolornas Riksförbund
Sveriges Kommuner och Landsting